

Datum: juni 2025

Bits of Freedom Jaarverslag 2024

VOORWOORD

Stel je voor: 2024 was het laatste jaar waarin we afhankelijk waren van Amerikaanse technologie. Het laatste jaar waarin onze zomervakanties en kerstdiners *frame by frame* op Big Tech te vinden waren. Het laatste jaar waarin we Meta en Google ongelimiteerde licenties verschaften om met die foto's te doen wat ze wilden en we oogluikend toestonden dat de boel werd opgeslurpt voor het creëren van plagiaatmachines, gezichtsherkenningsdatabanken en andere surveillance-infrastructuur. Het was het laatste jaar waarin al onze e-mail via Google werd verstuurd, en het laatste jaar waarin onze overheid zonder Microsoft niet kon vergaderen. 2024 bleek het hoogtepunt te zijn geweest voor de Ring deurbel, het hoogtepunt voor X, het hoogtepunt voor WhatsApp, want daarna ging het met al deze producten bergafwaarts. Hadden we dat maar geweten, dan hadden we er heel misschien nog even nostalgisch van genoten.

Onmogelijk? In 1954 rende de Engelsman Roger Bannister voor het eerst een mijl onder de 4 minuten. Wetenschappers dachten tot die tijd dat dat fysiologisch gezien onmogelijk was. Toen Bannister het eenmaal gedaan had, volgden in drie jaar tijd maar liefst zestien anderen. Er is kracht in verbeelding, en kracht in goede voorbeelden. Soms moet je iets doen om te weten dat je het kunt doen. Stel je verwachtingen van het mogelijke bij en wees verbaasd over wat er blijkt te kunnen.

Onze afhankelijkheid van Big Tech is natuurlijk niet opgelost met een simpele *switcheroo*. Wie de miljoen slimme deurbellen van Amazon in onze straten vervangt met een *homegrown* model, heeft nog niet de marathon gewonnen. Net als dat het geen oplossing is als we straks met z'n allen afhankelijk blijken te zijn van Signal om vertrouwelijk te kunnen communiceren. Maar vergroten zulke stappen de macht van burgers en de autonomie van onze samenleving? Zeker. Voor het winnen van een race heb je niet per se de allerbeste schoenen nodig – maar je moet wel je veters strikken en als een malle gaan rennen.

Onze afhankelijkheid van Big Tech en de spektakelpolitiek uit de Verenigde Staten mag ook geen excuus zijn om weg te kijken van andere problemen, dichterbij huis. Toenemende discriminatie door, en meer surveillancebevoegdheden voor onze overheid, bijvoorbeeld. En dat tegen de achtergrond van een gebrek aan politieke verantwoordelijkheid en wetsvoorstellen die de rechtsstaat verzwakken.

Maar stel je voor: 2025 is het jaar waarin dit allemaal veranderde.

Bits of Freedom zet zich al 25 jaar in voor een rechtvaardige samenleving. Dat hebben we met name gedaan door wetgeving te beïnvloeden. Dat blijven we doen, maar er is meer nodig. Want laten we eerlijk zijn: dit kabinet vormt een gevaar voor de rechtsstaat, en veel overheidsorganisaties en bedrijven trekken zich van de wet weinig aan. Ons verzet moet meer, anders, groter. In het 25ste jaar van Bits of Freedom vinden we onszelf daarom opnieuw uit. Ons team groeit en transformeert zodat we op nieuwe manieren actie kunnen voeren. In dit jaarverslag vind je het

werk waar we het meest naar uit kijken. En natuurlijk onze hoogtepunten en de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar. 2024, die oude tijd.

Veel leesplezier!

Bits of Freedom
mei 2025

TEAM

Evelyn Austin
Ilja Schurink
Inge Wannet
Isani Franzua Martinez
Joran van Apeldoorn
Lotje Beek
Lotte Houwing
Maartje Knaap
Martijn de Heer
Meri Urdaneta
Nadia Benaissa
Nico Voskamp
Rejo Zenger
Romée Postma

BESTUUR

Sophie Logothetis (voorzitter)
Peter Rampertaap (penningmeester)
Zusanna Leutscher (secretaris)
Marjolein Lanzing
Rosien van Toor

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	2
INHOUDSOPGAVE	4
1. HOOGTEPUNTEN 2024	5
2. FINANCIËN	10
3. ONS BEREIK	15
4. PLANNEN 2025	16
5. ONZE ORGANISATIE	19

1. HOOGTEPUNTEN 2024

Dit zijn een greep uit de onderwerpen waar we ons hard voor hebben gemaakt.

1. WE MAAKTEN EEN VUIST TEGEN EEN LEEFTIJDSGRENS OP SOCIALE MEDIA

Jongeren besteden steeds meer tijd op sociale media platformen, zoals Instagram, Snapchat, YouTube en TikTok. Dit kan van invloed zijn op hun fysieke, mentale en sociale welzijn. Niet zo gek dus, dat de discussie over een leeftijdsgrens op sociale media wereldwijd levendig wordt gevoerd. In 2024 stelden Noorwegen en Australië een leeftijdsgrens in. Mede hierdoor laaide het debat ook in Nederland op.

Wij spraken ons uit tegen een leeftijdsgrens. Een minimumleeftijd pakt het onderliggende probleem - dat sociale media voor iedereen ongezond zijn - namelijk niet aan. Je dwingt pas echt betere sociale media af als je ingrijpt in hun verslavende en giftige werking via regulering.

We bleven voet bij stuk houden in [de Volkskrant](#), op de radio bij [Dit is de Dag](#), tijdens [onze podcast](#) en ook meermaals in de Digitale Zakencommissie van de Tweede Kamer, tijdens de rondetafelgesprekken over [online kinderrechten](#) en [manipulatieve influencers](#). En met succes: het kabinet wil op dit moment géén harde leeftijdsgrens voor kinderen op sociale media.

2. WE ZORGDEN VOOR EEN MILJOENENBOETE VOOR HET ILLEGAAL INZETTEN VAN GEZICHTSHERKENNINGSTECHNOLOGIE

AI jaren maken wij ons druk om Clearview AI. Dit omstreden Amerikaanse bedrijf slurpt online, als een stofzuiger, de gezichten van miljarden mensen op door middel van gezichtsherkenningstechnologie. Die gezichten komen in een doorzoekbare databank terecht, waar Clearview AI opsporingsdiensten vervolgens tegen betaling toegang toe geeft, waaronder vermoedelijk de Nederlandse politie.

Dat is een doorn in ons oog. Niet alleen omdat het belachelijk is dat bedrijven geld verdienen aan databanken die vol zitten met onze gezichten, maar ook omdat dit wettelijk gezien helemaal niet mag. Daarom dienden we in 2023 een tip in bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) met het verzoek Clearview AI onder de loep te nemen.

In 2024 kwam het verlossende woord van de AP: Clearview kreeg een boete van 30,5 miljoen en dwangsommen tot vijf miljoen euro. Ook startte de AP een onderzoek naar het gebruik van dit soort technologie door de politie. En dat is hard nodig. We kijken uit naar het resultaat van dit onderzoek in 2025.

3. WE BEÏNVLOEDDEN EUROPESE AI WETGEVING

Organisaties en overheden maken steeds meer gebruik van kunstmatige intelligentie (AI) en algoritmen. Dat gaat lang niet altijd goed en als het mis gaat, kan

dat ingrijpende gevolgen hebben voor burgers. Goed nieuws dus dat er de afgelopen jaren is gewerkt aan een Europese wet die kunstmatige intelligentie reguleert. Op 1 augustus 2024 trad deze langverwachte AI verordening eindelijk in werking.

De totstandkoming van die wet hebben wij dan weer de afgelopen jaren geïnformeerd. We analyseerden talloze versies van het voorstel, spraken met organisaties die iets zouden kunnen vinden van de wet en natuurlijk gingen we in gesprek met beleidsmakers in Den Haag en Brussel om de belangen van burgers onder de aandacht te brengen.

Met succes! De wet bevat maatregelen zoals strengere technische eisen voor ontwikkelaars van AI-systemen, transparantieregels voor overheidsinstanties die deze systemen gebruiken en toegankelijkheidseisen voor risicovolle systemen. Verdere ontwikkelingen zijn onder andere juridisch handelingsperspectief voor mensen die de dupe zijn van algoritmische systemen en een verbod op enkele toepassingen. Is er nog steeds werk aan de winkel? Jazeker. Maar we zijn trots op het behaalde resultaat en zien kansen om de komende jaren burgers nog beter te beschermen.

4. WE HIELPEN MENSEN OM WEERBAARDER TE WORDEN TEGEN BIG TECH

Begin 2024 traden twee nieuwe Europese wetten volledig in werking: de Digital Services Act (DSA) en de Digital Markets Act (DMA). Deze wetten zijn gemaakt om de dominantie en mechanismen van grote online platformen aan te pakken.

Om gebruikers bewust te maken van deze nieuwe regels en de mogelijkheden om je rechten op sociale media beter te verdedigen, rolden we met hulp van reclamebureau KesselsKramer een internationale campagne uit. We haakten activisten en andere (Europese) organisaties aan om de boodschap 'ken je rechten, wees veilig en blijf luid' te verspreiden.

Dit deden we onder meer door de website jouwplatformrechten.nl te lanceren. Uitgangspunt hierbij was dat de website makkelijk overgenomen en vertaald kan worden door andere internationale organisaties, om een groter bereik te creëren (zie hier [de Spaanse variant](#) door de organisatie XNet). Daarnaast schreven we een manifest die negentien organisaties en activisten ondertekenden en stelden we een toolkit beschikbaar om de boodschap eenvoudig te kunnen delen. Die boodschap zag je ook veelvuldig terug op lokale nieuwswebsites, aan de hand van advertenties - uiteraard geheel trackingvrij. Online hebben we daarmee 460K impressies weten te genereren. Maar ook offline was de campagne niet te missen: we verspreidden flyers op activistische locaties door heel Nederland. Kortom: door de campagne hebben we ontzettend veel gebruikers van online platformen geholpen weerbaar te blijven tegen Big Tech!

5. WE MAAKTEN ONS HARD VOOR HET RECHT OM VERTROUWELIJK TE COMMUNICEREN

Al drie jaar onderhandelen Europese beleidsmakers over een wetsvoorstel waarmee overheidsinstanties platformen kunnen dwingen mee te kijken met alle be-

richten van al hun gebruikers. Met dit zogeheten CSAR-voorstel willen politici kinderen en jongeren beschermen tegen de verspreiding van online seksueel misbruikmateriaal. Dat is een lovenswaardig doel, maar het voorstel introduceert ongerichte surveillance en zet de vertrouwelijkheid van communicatie op het spel. Dit schaadt iedereen, inclusief de kinderen en jongeren die men juist wil beschermen.

De Nederlandse regering speelde het afgelopen jaar, als een van de meer kritische lidstaten, een doorslaggevende rol in het tegenhouden van het voorstel. We spraken regelmatig met het ministerie van Justitie en Veiligheid, maar ook met de ministeries van Binnenlandse Zaken, Economische Zaken en Buitenlandse Zaken. We benadrukten dat veel bewezen effectieve, technisch haalbare en juridisch houdbare maatregelen beschikbaar zijn. Daarnaast informeerden we andere belanghebbenden, zoals kinder- en mensenrechtenorganisaties, brancheverenigingen uit de ICT- en cybersecuritysector en academici. We hielpen hen zich effectief uit te spreken.

Toch wilde het ministerie van Justitie en Veiligheid, ondanks alle signalen en kritiek, instemmen met het wetsvoorstel. We droegen bij aan grote ophef, zowel direct als indirect. Zo bewogen we onder andere grote media ertoe om het gevaar voor onze communicatievrijheid te belichten. Na ontzettend veel druk van buitenaf besloot het kabinet uiteindelijk toch niet in te stemmen: het voorstel zou een te groot risico vormen voor onze digitale veiligheid. Hoewel het voorstel nog niet van tafel is, lijkt het aannemen ervan verder weg dan ooit. Een vette win!

6. WE RIEPEN GEMEENTE AMSTERDAM TER VERANTWOORDING OVER HAAR PROFILERING EN SURVEILLANCE VAN KINDEREN

De Top400 aanpak van gemeente Amsterdam (inmiddels ook wel ‘Veilig Alternatief’ genoemd) is gericht op het voorkomen dat kinderen in de zware criminaliteit belanden. Vanaf het moment dat je als kind, door een algoritme, wordt ‘geselecteerd’ voor het ‘programma’, word je constant in de gaten gehouden door allerlei instanties. Wij maakten ons zorgen over de manier waarop kinderen werden geselecteerd en de heftige gevolgen van die selectie, namelijk ingrijpende en langdurige surveillance.

Inmiddels is het gebruik van het algoritme stopgezet. Dat is mooi, maar wij willen dat de 125 jongeren die door het algoritme zijn geselecteerd nu ook worden gecompenseerd. En we willen voorkomen dat gemeenten in de toekomst weer gebruik maken van onrechtvaardige algoritmen om jongeren te profileren. Vertegenwoordigd door pro bono advocaten PILP en in samenspraak met geraakte gemeenschappen gingen we het gesprek aan met de gemeente Amsterdam.

Eind 2024 zijn de eerste tekenen positief: lukt het ons om met de gemeente te schikken? Houd 2025 in de gaten!

7. WE WAREN PENVOERDER VOOR HET FREEDOM ON THE NET RAPPORT OVER DE STAAT VAN INTERNETVRIJHEID IN NEDERLAND

Het internationale Freedom on the Net rapport beschrijft ieder jaar de staat van het internet. Het project beslaat 72 landen, die samen 87 procent van de internetgebruikers ter wereld vertegenwoordigen. Meer dan 95 analisten en adviseurs droegen in 2024 bij aan het rapport. In de analyse werd Nederland in 2024 voor het eerst meegenomen. Bits of Freedom was voor Nederland de penvoerder.

De belangrijkste ontwikkelingen waren de implementatie van de Digital Services Act, de positie van Nederland op het gebied van versleuteling en de nieuwe (niet zo) Tijdelijke wet cyberoperaties die in maart werd aangenomen. Maar we besteedden ook aandacht aan de online intimidatie van journalisten en toegenomen surveillance van onder andere activisten. De positieve noten bevonden zich onder andere op het vlak van internettoegang en beperkte websiteblokkades.

Het hebben van dit soort momentopnames is belangrijk. Om 'objectief' vast te stellen hoe het gaat (ook in verhouding tot andere landen) en om makkelijker positieve en negatieve ontwikkelingen te identificeren en erop te acteren. We zijn blij hier in Nederland de leiding op te hebben.

8. WE ZORGDEN ERVOOR DAT LINKEDIN STOPTE MET GERICHTE ADVERTENTIES OP BASIS VAN GEVOELIGE GEGEVENS VAN GEBRUIKERS

De nieuwe Europese platformwet, de Digital Services Act (DSA), die begin 2024 volledig in werking trad, betekent strengere regels voor grote platformen en betere bescherming van gebruikers. Daarvoor is snelle implementatie en effectieve handhaving noodzakelijk.

Dit benadrukten we keer op keer. Zo waren we aanwezig bij ronde tafelgesprekken van de Europese Commissie over de voortgang van de nieuwe wet. En ook in Den Haag zaten we als expert aan tafel toen [de uitvoeringswet](#) onderwerp van gesprek was.

Maar het bleef niet bij praten. Onder de DSA kun je klachten indienen wanneer je vermoedt dat een online dienst of platform zich niet aan de regels houdt. Samen met andere Europese organisaties dienden we al snel een klacht in bij de Europese Commissie over LinkedIn. Adverteerders konden namelijk advertenties richten op LinkedIn groepsnamen. Deze groepsnamen zijn *an sich* geen persoonsgegevens, maar bevatten wel indirect gevoelige informatie over de leden van de groep. Denk aan LinkedIn-groepen van politieke partijen of rondom thema's zoals religie of LGT-BQIA+. Deze manier van adverteren is volgens ons verboden. De klacht had succes! LinkedIn paste haar beleid aan. Het is niet langer mogelijk om mensen te profileren op deze gevoelige gegevens. Op naar meer van dit soort successen in 2025!

9. WE BRACHTEN ACTIVISTEN EN EUROPESE BELEIDSMAKERS BIJ ELKAAR

In 2024 waren er Europese verkiezingen. De Europese Unie heeft veel macht en impact op ons dagelijkse leven. Als zij sterke wetgeving aannemen, kunnen ze ervoor zorgen dat digitalisering alle mensen dient.

Om onze nieuwe Europese volksvertegenwoordigers hiertoe aan te moedigen, organiseerden we in samenwerking met 40 andere organisaties de Tech and Society Summit in Brussel. Het evenement werd bezocht door meer dan 350 leden van het Europees Parlement, andere EU-besluitvormers, vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en journalisten. We brachten activisten en nieuwe beleidsmakers bij elkaar om te komen tot beleid dat ieders digitale rechten bevordert. Bovendien was dit de allereerste Summit over technologiebeleid die niet werd gefinancierd door grote technologiebedrijven.

10. WE SCHENEN MET DE BIG BROTHER AWARDS LICHT OP DE GROOTSTE SCHENDERS VAN ONZE DIGITALE RECHTEN

Met de Big Brother Awards brengen we ieder jaar schendingen van ons recht op privacy en communicatievrijheid door bedrijven en overheden aan het licht. Wat ons betreft blijven deze misstanden niet onopgemerkt. Tijdens de uitreiking vragen we dan ook om verantwoording.

Uit vier genomineerden kozen het publiek en een panel van experts in 2024 respectievelijk Dilan Yeşilgöz-Zegerius en Meta, X en Telegram als winnaars van de Big Brother Awards. Yeşilgöz-Zegerius was genomineerd voor het aan het lot overlaten van mensen die onterecht op een terreurlijst staan. Meta, X en Telegram op hun beurt vanwege het beïnvloeden en belemmeren van het publieke debat: de platformen ontnamen een stem van onschuldige mensen in oorlogsgebied.

De uitreiking stond in 2024 in het teken van tegenmacht, om een breed publiek te inspireren en motiveren om samen werk te maken van onze digitale rechten. En dat is hard nodig om machthebbers in toom te houden. Voor het eerst kozen we kozen we niet één, maar vijf winnaars die de positieve Felipe Rodriguez Award in ontvangst namen. Zo lieten we zien dat tegenmacht in vele vormen bestaat. Samen maken we een vuist!

2. FINANCIËN

Onze jaarrekening 2024 is gecontroleerd door Coney Minds en is [hier](#) te downloaden.

RESULTAAT 2024

INKOMSTEN

Incidentele meevallers bij individuele donateurs leidden tot hogere inkomsten dan begroot. Eind 2024 was bovendien sprake van een structurele stijging. De werving van (nieuwe) bedrijfsdonateurs en de daarmee samenhangende inkomsten blijft echter een aandachtspunt.

Inkomsten 2024 (euro's)

	Realisatie 2024	Begroot 2024	Realisatie 2023
Individuele donateurs	465.081	437.062	381.285
Fondsen	868.877	971.792	683.973
Bedrijfssupporters	111.050	130.000	112.333
Overig	7.027	-	6.913
Subtotaal	1.452.035	1.538.854	1.184.504
Projectfinanciering	317.447	259.758	314.884
Netto rente baten	16.110	-	6.611
Totaal	1.785.592	1.798.612	1.505.999

UITGAVEN

We begrootten 2024 met een verwacht negatief resultaat, waarbij we uitgingen van inzet van onze bestemmingsreserve. De realiteit pakte anders uit. Door lagere personeelskosten dan geraamd, viel het resultaat gunstiger uit dan voorzien. Deze afwijking komt voort uit voortschrijdend inzicht in de groeifase van de organisatie: een aanzienlijk deel van de geplande personeelsuitgaven schuift door naar 2025.

Om deze groei mogelijk te maken, stond 2024 in het teken van het toekomstbestendig maken van Bits of Freedom. In samenwerking met externe adviseurs hebben we gewerkt aan een nieuwe organisatiestructuur. Daarom stappen we vanaf februari 2025 over op een co-directeursmodel. Daarnaast starten in het eerste kwartaal van 2025 twee nieuwe collega's, gevolgd door vier extra aanstellingen later in het jaar. Ook is besloten de arbeidsduur terug te brengen van 40 naar 36 uur per week. Samen verklaart dit de doorgeschoven personeelskosten. Tot slot is er € 50.000 gereserveerd voor een verhuizing of verbouwing, maar die heeft (nog) niet plaatsgevonden.

Uitgaven 2024 (euro's)

	Realisatie 2024	Begroot 2024	Realisatie 2023
Personeelskosten	947.335	1.367.319	935.751
Huisvesting	31.698	91.153	31.475
Kantoor	19.818	24.204	20.021
Communicatie	46.992	141.602	102.011
Opbouwen beweging	10.630	26.500	5.113
Algemene kosten	50.740	65.588	43.588
Afschrijvingen	3.757	-	1.432
Subtotaal	1.110.970	1.713.366	1.139.391
Projecten	410.946	304.758	272.706
Totaal	1.521.916	2.018.124	1.412.097

We sluiten het jaar dus af met een positief resultaat dat de komende jaren zal worden ingezet. Dat brengt onze bestemmingsreserve op ongeveer € 933K en onze continuïteitsreserve op ongeveer 25% van onze kosten voor het opkomende jaar.

We hebben in 2024 6% van onze uitgegeven middelen besteed aan fondsenwerving en ongeveer 4% aan beheer en administratie. 89,9% is direct besteed aan onze doelstellingen. Dit is in lijn met ons uitgangspunt dat we niet meer dan 20% van ons geld en onze tijd besteden aan fondsenwerving, beheer en administratie.

GESTEUND DOOR

FONDSEN

Voor een deel van ons werk is het moeilijk om (genoeg) financieel draagvlak te vinden onder individuen. Fondsen spelen daarom voor ons een belangrijke rol, zowel voor de duurzaamheid van ons werk als voor de verdere ontwikkeling en groei van de organisatie. Fondsen maken het soms namelijk mogelijk dat we op cruciale momenten snel een grote stap kunnen zetten. Bijvoorbeeld door het financieren van een nieuwe rol of onderzoek naar een nieuw werkprogramma.

In 2024 werden we in onze kernkosten gesteund door onder meer:

- **Adessium Foundation** - streeft naar een samenleving waarin mensen in harmonie leven met elkaar en met hun omgeving.
- **Internet4all** - sponsort activiteiten die de maatschappelijke positie en betekenis van internet in discussie brengen, verscherpen en ontwikkelen.
- **Limelight Foundation** - zet zich in voor een sterk en vrij informatie ecosysteem.
- **Open Society Foundations (OSF)** - zet zich in ten behoeve van weerbare en inclusieve democratieën.
- **Stichting Internet Domeinregistratie Nederland (SIDN)** - zet zich in voor een kansrijk en zorgeloos digitaal bestaan voor iedereen.
- **Stichting Democratie en Media** - investeert in onafhankelijke, kritische media en in een sterke, integere democratische rechtstaat.

We ontvingen projectfinanciering van Luminate voor Litigating Big Tech (in samenwerking met Public Interest Litigation Project (PILP) en Nederland Wordt Beter), van Gieskes-Strijbis Fonds voor onze samenwerking met Amnesty, Open State Foundation, Waag, Setup en Public Spaces en van Open Society Foundations in het kader van het New Executives Fund, en van Goeie Grutten, SIDN fonds, Civitates, het Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie en EDRI voor ons werk op platformregulering en de Blijf Luid campagne.

DONATEURS

We sloten 2024 af met 3.228 vaste donateurs bij wie we elke maand, kwartaal of jaar mogen incasseren. Daarnaast ontvingen we 1.511 keer een donatie van iemand via onze website of overschrijving. In totaal hebben individuele donateurs voor €440.835 gedoneerd.

Met name in de tweede helft van 2024 hebben we een aanzienlijke toename van nieuwe donateurs mogen verwelkomen. Dit succes is mede te danken aan onze langlopende eindejaarscampagne en de verhoogde zichtbaarheid in landelijke media. Bovendien hebben we het [doneren via onze website eenvoudiger en sneller gemaakt](#) en nieuwe merchandise geïntroduceerd in onze webshop.

We ontmoetten onze donateurs en bedrijfssupporters tijdens de Big Brother Awards en onze jubileumviering in Boogieland, waar we een unieke 25 jaar-pin onthulden voor onze donateurs.

BEDRIJFSDONATEURS

De volgende bedrijven steunden ons in 2024:

Met € 10.000 of meer:

Duckduckgo, team.blue en Freedom Internet

Met € 2.500 of meer:

BIT, Greenhost, IB-Vision, Unc Inc en Voys.

Met € 1.000 of meer:

Cryptography in Context, Hunki Enterprises, Intermax Cloudsourcing, Root Legal, VBVB ICT en Yourhosting.

Met € 500 of meer:

Breedbandwinkel.nl, Considerati, CT&V advies, GeoCat, Green Mini host, Het Rooster, iCulture, Mark Verhijde Advies en Projecten B.V., Mijndomein, NederHost, Nijweide BV, PrivacyLab, RealConnections, Talksome en Zygomatic.

Met € 250 of meer:

Charys, DevNomads, Leemshop en Mindshards.

Tot slot ontvingen we steun in natura van:

Byte, DMARC Analyzer, Ekco, Hosting.nl, Mollie, Passbolt, Rick Pastoor, Sentia, Smoose, Xolphin.

BEGROTING 2025

Verwachte uitgaven 2025 (in euro's)

Personeelskosten	1.698.611
Huisvesting	77.857
Kantoor	41.984
Communicatie	87.307
Opbouwen beweging	27.290
Algemene kosten	87.862
Subtotaal	2.020.910
Projecten	236.691
Totaal	2.257.601

Verwachte inkomsten 2025 (in euro's)

Individuele donateurs	415.500
Fondsen	959.792
Bedrijfssupporters	115.000
Subtotaal	1.490.292
Projectfinanciering	199.391
Totaal	1.689.683

In onze uitgaven houden we rekening met een bezetting van 16 FTE. Een aantal specifieke projecten en evenementen is al begroot - en de inkomsten grotendeels toegezegd - voor een bedrag van ongeveer € 237K, waarvan we € 47.000 zelf inleggen.

Er zijn zes fondsen met wie we meerjarige afspraken hebben voor financiële steun. In 2025 lopen onze overeenkomsten met Adessium, Luminate, Goeie Grutten en Stichting Democratie en Media en Stichting Internet Domeinregistratie Nederland (SIDN) af. We hopen deze contracten te kunnen verlengen. We hopen in 2025 bij fondsen nog € 130.000 te vinden.

We hopen bij donateurs in 2025 in totaal € 415.000 te vinden. Bij bedrijven hopen we € 115.000 op te halen.

Wanneer we bovenstaande ambities behalen, komt het verschil tussen de begrote inkomsten en uitgaven op -€ 568.000. Dit negatieve resultaat wordt aangevuld vanuit de bestemmingsreserve. Onze continuïteitsreserve boren we in 2025 niet aan.

ONZE FINANCIERING IN DE KOMENDE JAREN

FINANCIERINGSMIX

Het is voor Bits of Freedom heel belangrijk om een duurzame financiële situatie te hebben en we willen volledig onafhankelijk blijven. Met onze financiële planning kijken we vijf jaar vooruit. De afgelopen jaren hebben we bij private fondsen

steeds meer aandacht gezien voor ons werk. Bijdragen van individuele donateurs groeien juist minder hard. Dat betekent dat onze financieringsmix licht verandert: het aandeel van onze inkomsten dat afkomstig is van fondsen neemt toe. In 2025 verwachten we 25% van onze inkomsten bij donateurs op te halen, 7% bij bedrijven, 57% bij fondsen en 12% van onze inkomsten is geormerkt voor een specifiek project of programma en met name afkomstig van fondsen. Doordat projectfinanciering risico's met zich mee brengt op het gebied van effectiviteit, goed werkgeverschap en borging van kennis en expertise, is dit niet de meest ideale vorm van inkomsten.

RESERVE

Op het gebied van vermogensbeheer en financiële reserves streeft Bits of Freedom ernaar om een continuïteitsreserve van minimaal 25% van haar jaarlijkse kosten voor het komende jaar aan te houden. Dit is een gangbaar percentage voor NGO's van ons formaat. We verwachten eind 2025 een continuïteitsreserve te hebben van ongeveer 25%.

3. ONS BEREIK

We waren in landelijke en internationale media niet te missen: we deden 171 media-optredens. Om de bewustwording over onze onderwerpen verder te vergroten, spraken we op universiteiten en bijeenkomsten. We voerden ruim 100 lobbygesprekken in zowel Brussel als Den Haag, spraken drie keer als expert in de Tweede Kamer en werden 24 keer genoemd in debatten, Kamervragen, vergaderstukken en beleidsstukken in de Tweede Kamer.

Met onze eigen communicatiemiddelen (nieuwsbrieven, sociale media kanalen, podcast en websites) bereikten we in 2024 miljoenen mensen. We schreven meer dan 100 blogs om in te zoomen op bepaalde onderwerpen en mensen op de hoogte te houden van de laatste ontwikkelingen. Onze podcast werd gemiddeld 1500 keer per aflevering beluisterd.

Bezoek onze [website](#) voor een selectie van onze favoriete audio- en videoclips van mediaoptredens.

4. PLANNEN 2025

Naar de volgende plannen kijken we in het nieuwe jaar erg uit. Neem gerust contact met ons op als je hier meer over wilt weten.

1. WE ONDERZOEKEN MANIPULATIEF EN VERSLAVEND ONTWERP VAN ONLINE PLATFORMEN

In 2025 voeren we, samen met design onderzoeker Caroline Slinders en psychiater dr. Romaine Gadelrab, diepgaand onderzoek uit naar verslavend en manipulatief ontwerp op online platformen. Naast het opstellen van een eenduidige definitie van wat verslavend ontwerp precies inhoudt, brengen we ook de verschillende vormen in kaart. Het onderzoek onderscheidt zich van eerdere onderzoeken vanwege de interdisciplinaire benadering, waarbij invalshoeken vanuit ontwerp, psychiatrie en beleid worden gecombineerd. Het uiteindelijke onderzoeksrapport vormt de basis voor onze gesprekken met beleidsmakers, zowel in Nederland als in Europa. We zien er op deze manier op toe dat verslavend ontwerp op de juiste manier wordt tegengegaan.

2. WE DIENEN EEN KLACHT IN OVER META'S PLATFORMEN

In 2025 dienen we een klacht in over Meta's platformen. We hebben namelijk sterke vermoedens dat Meta aanpassingen heeft gedaan aan de interface en werking van Facebook en Instagram, waardoor gebruikers niet volledig kunnen profiteren van de rechten en mogelijkheden die de nieuwe Europese platformwet, de Digital Services Act (DSA), hen biedt. Gelukkig bevat de wet juridische waarborgen die het mogelijk maken om inbreuken van grote platformen aan te vechten. Na het succesvolle indienen van een klacht tegen LinkedIn in 2024, kijken we uit naar de impact van deze klacht.

3. WE ZORGEN DAT APPS ZORGVULDIG OMGAAN MET DATA OVER ONZE LICHAMEN

Als het ons ligt, zou het vanzelfsprekend moeten zijn dat je je menstruatie, ovulatie en zwangerschap via een app kunt tracken zonder dat er misbruik wordt gemaakt van jouw data. Helaas is dit momenteel niet de realiteit. Samen met pro bono-advocaten PILP en vrouwenrechtenbeweging Bureau Clara Wichmann doen we onderzoek naar veelgebruikte apps die deze data verhandelen en stappen we zo nodig naar de rechter om hun praktijken te stoppen. Parallel daaraan mobiliseren we consumenten om druk uit te oefenen.

4. WE NEMEN HET ALGORITMEGEBRUIK VAN GEMEENTEN ONDER DE LOEP

Wie in het vizier loopt van de overheid, maakt kans op onvoorspelbare en onrechtmatige behandeling. Deze kans lijkt sterker aanwezig bij mensen met een laag inkomen, met een biculturele achtergrond, en vrouwen. Denk bijvoorbeeld aan discriminatie bij de Belastingdienst, DUO en gemeente Rotterdam. Wij zeggen: in het

sociale domein alleen sociale algoritmen. De overheid moet stoppen met het bedoeld en onbedoeld discrimineren van mensen. We doen daarom onderzoek naar algoritmen die in gebruik zijn bij gemeenten en voeren met burgers campagne om gemeenten hiermee te laten stoppen.

5. WE ONDERZOEKEN HOE WE DE OVERHEID AAN HAAR ZORGPLICHT VOOR EEN GEZOND PUBLIEK DEBAT HOUDEN

Volgens het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens is het glashelder: de overheid is verplicht om zorg te dragen voor een gezond publiek debat. Dat debat is namelijk ontzettend belangrijk, omdat het bijdraagt aan transparantie, politieke participatie en democratische besluitvorming. Daarnaast heeft het invloed op de sociale positie van individuen en de economische kansen van mensen en bedrijven. Het huidige publieke debat is echter sterk gepolariseerd, allesbehalve toegankelijk en niet evenwichtig. Bovendien staat het werk van specifieke beroepsgroepen, zoals onderzoeksjournalisten, ernstig onder druk. Samen met experts onderzoeken we in 2025 hoe de overheid kan worden gedwongen om aan haar zorgplicht voor een gezond publiek debat te voldoen. Dat is van groot belang!

6. WE BESCHERMEN HET RECHT OM VERTROUWELIJK TE COMMUNICEREN

Het recht op vertrouwelijke communicatie en het gebruik van encryptie staat zwaar onder druk. Het voorstel van de Europese Commissie (de CSAM-verordening), dat tot doel heeft kinderen en jongeren te beschermen tegen seksueel misbruik, ligt immers nog altijd op tafel. Zonder grondige aanpassingen introduceert het voorstel ongerichte massasurveillance en ondermijnt het encryptie. Daarom knokken we keihard om ervoor te zorgen dat dit voorstel in de prullenbak verdwijnt.

Dit is echter niet de enige bedreiging voor het recht om vertrouwelijk te communiceren: opsporingsdiensten, politici en overheden problematiseren het gebruik van encryptie steeds explicieter. Zij roepen beleidsmakers op iets te bedenken zodat ze makkelijker toegang krijgen tot versleutelde berichten; ook als er nog geen verdenking van een concreet strafbaar feit bestaat. Ook dat proberen we tegen te houden. We blijven ons inzetten voor overheidsmaatregelen die bewezen effectief, technisch haalbaar en juridisch houdbaar zijn. Ook in 2025.

7. WE STORTEN ONS OP EEN WETSVORSTEL OM ONLINE VERSLAVING TEGEN TE GAAN

Grote online platformen zijn vaak zo ontworpen om de keuzes van gebruikers te beïnvloeden en ze verslaafd te maken aan het platform. Vanaf 2025 storten we ons op een nieuw Europees wetsvoorstel die dit soort praktijken zal reguleren: de Digital Fairness Act. We verwachten een aanzienlijke lobby vanuit het bedrijfsleven, met name Big Tech. Maar... dit is voor ons inmiddels bekend terrein. We gaan ervoor zorgen dat beleidsmakers de belangen van burgers voorop stellen; niet de portemonnee van Big Tech. We willen scherpe en handhaafbare regels die verslavend ontwerp een halt toeroepen. Met als doel: een vrij en veilig internet waar mensen zelf de regie hebben over hun omgeving.

8. WE HAKEN MEER MENSEN AAN EN ZORGEN VOOR HOGERE ZICHTBAARHEID VAN ONS WERK

We zijn sterk in het toegankelijk communiceren over ons werk en zetten in 2025 een volgende stap. We willen meer mensen aanhaken, nóg zichtbaarder zijn en een grotere stempel drukken op de onderwerpen waar wij expert op zijn. Met onze communicatie laten we daadkracht zien: heldere kernboodschappen maken duidelijk wat er speelt rond onze onderwerpen, welke concrete stappen we nemen én welke acties jij als individu of organisatie kunt ondernemen. Dit doen we onder meer aan de hand van een *pilot* rond datagedreven campagnevoeren. Doel hiervan is om bij actuele gebeurtenissen meer mensen te bereiken en onze volgers en bondgenoten snel te mobiliseren.

9. WE MAKEN HET MAATSCHAPPELIJK MIDDENVELD WEERBAAR TEGEN DE AFBREUK VAN DE DEMOCRATIE

We geloven dat een sterke democratische rechtsstaat essentieel is om in vrijheid en gelijkheid samen te leven. Het bewaken en bevorderen van die rechtsstaat is een voortdurende taak. Daarvoor is voldoende maatschappelijke ruimte, ook wel *civic space* genoemd, noodzakelijk. Onze juridische en technologische infrastructuur moet die ruimte faciliteren, zodat maatschappelijke actoren zich daar vrij kunnen bewegen.

Voor het eerst verwachten we werk te moeten verzetten om het wettelijk kader waarbinnen we werken te bewaken. Wat bedoelen we daar precies mee? Er is een hoop wetgeving en beleid dat maatschappelijke actoren, zoals NGO's en journalisten, beschermt en (relatieve) macht geeft. Denk bijvoorbeeld aan de Wet afwikkeling mas-saschade collectieve actie (WAMCA) en de Wet open overheid (Woo). Deze wetten maken het voor ons makkelijker de overheid te bevragen en zo nodig ter verantwoording te roepen. Maar we zien ook dat de overheid die mogelijkheden probeert in te perken. Via nieuwe wetgeving zoals de Wet transparantie maatschappelijke organisaties (Wtmo) zoekt de overheid mogelijkheden om, buiten de rechter om, het werk van stichtingen en verenigen moeilijk te maken.

Gelukkig staan we niet alleen. Samen met zo'n vijftig organisaties, activisten en individuen uit andere sectoren - zoals de rechtspraak en journalistiek - trekken we in 2025 op om onze *civic space* te bewaken en bevorderen.

10. WE ORGANISEREN DE BIG BROTHER AWARDS

Met de jaarlijkse Big Brother Awards vragen we aandacht voor personen, bedrijven en overheden die grove inbreuken hebben gemaakt op de communicatievrijheid en privacy van burgers. Het zijn de 'prijzen' voor de grootste schenders van onze digitale rechten; misschien wel de minst begeerde prijs om te winnen. In 2025 wordt de editie van de Big Brother Awards extra speciaal: het is namelijk de twintigste keer dat we de prijzen uitreiken. De schenders worden goed in het zonnetje gezet...

5. ONZE ORGANISATIE

Bits of Freedom is opgericht in 1999. We beïnvloeden beleid en wetgeving ter ondersteuning van een open en rechtvaardige informatiesamenleving. We doen dit door middel van belangenbehartiging, campagne en juridische actie, in Nederland en Brussel.

Bits of Freedom is een stichting met 16 medewerkers, een bestuur en raad van advies. Honderden vrijwilligers dragen jaarlijks bij aan ons werk. We zijn één van de oprichters en actief lid van European Digital Rights (EDRI). We worden financieel gesteund door duizenden donateurs, tientallen bedrijfsdonateurs en door fondsen en projectsubsidies. Om onze onafhankelijkheid te bewaken nemen we geen geld aan van overheden of Big Tech.

Onze teamsamenstelling kent een mix van talentvolle starters, ervaren krachten en veelbelovende stagiairs. We zijn een inclusieve werkplek met een diversiteit aan perspectieven. Ons personeelsbeleid stimuleert gelijke kansen en draagt bij aan het corrigeren van ongelijkheden in onze organisatie, netwerk en sector. Ons werkgeverschap vormt zich rondom vijf pijlers: bestaanszekerheid, gelijke kansen, regie over je werk, een gezonde werk/privé balans en professionele ontwikkeling.

Ontwikkelingen in 2024

Het afgelopen jaar namen we afscheid van onze techonderzoeker Joran van Apeldoorn en van onze werkstudent Ramla Yusuuf. We verwelkomden Romée Postma als donateurswerver en Isani Franzua Martinez als HR- en officemanager. Daphne de Boer liep bij ons stage en we werkten met twee freelancers samen, te weten Zarlasht Zia en Sarah Berckenkamp. Zarlasht heeft ingevallen als vormgever en Sarah heeft ons geholpen bij de totstandkoming van onze nieuwe meerjarenstrategie en organisatieinrichting. De raad van advies nam afscheid van Maxim Februari, wiens tweede termijn verliep. Het bestuur nam afscheid van onze secretaris Sahidah Sommer en vond in Zusanna Leutscher een fantastische opvolger. Sophie Logothetis, onze onnavolgbare voorzitter, tekende tot groot genoegen van de rest van het bestuur en het team bij voor een tweede termijn.

In 2024 hebben we de arbeidsduur teruggedrongen van 40 uur naar 36 uur per week, en hebben we de switch naar een tweekoppige directie aangekondigd. Inmiddels is Nico Voskamp in de rol van zakelijk directeur gestart. Nico werkte vanaf 2021 bij ons als medewerker partnerships en development en is dus een bekende van de organisatie. Verder namen we beleid aan rondom kortdurend zorgverlof en het bijkopen van vakantiedagen. Op het moment van schrijven heeft iedereen die langer dan een jaar werkzaam is bij Bits of Freedom een vast dienstverband. Er zijn geen langlopende overeenkomsten met freelancers.

We werkten in 2024 veel samen. Zo werkten we bijvoorbeeld met Public Interest Litigation Project samen om ook juridische stappen te kunnen zetten tegen ‘digitale’ misstanden, en we trokken met Amnesty International Nederland, Open State

Foundation, PublicSpaces, SETUP en Waag op in onze belangenbehartiging in Den Haag. In Brussel werkten we nauw samen binnen de koepelorganisatie European Digital Rights (EDRi). We kijken er naar uit deze samenwerkingen in het nieuwe jaar voort te zetten.

De Landelijke Vereniging van Klachtbehandelaars (LVKB) verzorgt de klachtencommissie van Bits of Freedom voor klachten over ongewenst gedrag. Er zijn door LVKB geen klachten over Bits of Freedom ontvangen in 2024.

**Bits of Freedom komt op voor jouw
vrijheid en privacy op internet.**

Deze grondrechten zijn onmisbaar
voor je ontwikkeling, voor
technologische innovatie en voor
de rechtsstaat. Maar die vrijheid is
niet vanzelfsprekend. Je gegevens
worden opgeslagen en geanalyseerd.
Je internetverkeer wordt afgeknepen
en geblokkeerd.

Bits of Freedom zorgt ervoor dat
jouw internet jouw zaak blijft.

Bits of Freedom
bitsoffreedom.nl
🐦 [@bitsoffreedom](https://twitter.com/bitsoffreedom)
Prinseneiland 97HS
1013 LN Amsterdam

Contactpersoon:
Evelyn Austin
+31 20 261 8350
evelyn@bitsoffreedom.nl

B5EC 8503 1F6C BEC6 47E6
C0BA E7D0 CB5B 8803 65C9
(bitsoffreedom.nl/openpgp)

**BITS OF
FREEDOM**
Voor jouw internetvrijheid